

ASHABI KİRAM İÇİNDEKİ MÜFESSİRLER

Suyûtî “**el-İtkan**” isimli eserinde demiştir ki: ‘sahabeden tefsirde şöhret kazananlar on zevattır: Dört halife (Hazreti Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali r.anhüm), İbn-i Mes’ûd, İbn-i Abbas, Ubeyy bin Ka’b, Zeyd bin Sabit, Ebû Musâ el-Eşari, Abdullâh bin ez-Zübeyr.(Allah, hepsin den razı olsun.)

ABDULLÂH B. ABBAS

Abdullâh bin Abbas (r.a), bu ümmetin âlimidir. Resûlullâh’ın (s.a.v) amcasının oğludur.

Resûlüllah (sav) onun için:

“**Allah’ım (c.c) onu dinde fakih kıl ve ona tefsiri öğret!**” diye dua buyurmuştur.

Tefsiri çok iyi bildiğinden dolayı kendisine **-Kur’ân’ın tercümanı-** unvanı verilmiştir.

İbni Mes'ûd demiştir ki: "Kur'ân'ın tercümanı Abdullah bin Abbas ne iyi kimsedir."

Kur'ân-ı Kerimin tefsirinde sahabenin en âlimi idi, genç olduğu halde büyük sahabeler onun ilmi üstünlüğüne şahitlik ederlerdi. Hatta İbni Abbas çocuk yaşta olduğu halde yaşlı sahabelerle yarış yapar ve onların beğenisini kazanırdı. Hz. Ömer (r.a), İbni Abbas'ı (r.a) büyük ve yaşlı sahabelerle beraber Şûrâ meclisinde bulundurur ve onlarla istişare ederdi.

Buhârî'nin rivayeti: Buhari İbni Abbas'tan (r.a), Said bin Cübeyr yolundan rivayet etmiştir. *"İbni Abbas (r.a) demiştir ki: Hz. Ömer (r.a) Bedir harbine katılan yaşlı zatlarla beraber beni şûrâ meclisinde bulunduruyordu. Bunlardan bazıları içinden kızarak 'Bu genç bizimle beraber niçin bulunuyor, bizim bunun kadar oğullarımız vardır?' dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.a) dedi ki: O, tanıdığınız kimsedir. Yani: O zekâsını ve ilmini bildiğiniz kimsedir.*

Hz. Ömer (r.a) bir gün onları çağırdı, beni de onların yanına aldı. Sonra anladım ki, o gün beni onlara göstermek için çağırmış. Hz. Ömer (r.a) onlara: Allah Tealâ'nın nusreti ve fetih gelince âyeti hakkında ne dersiniz? Dedi.

Sahabeden bazıları: Bize nusret ve fetih ihsan edildiğinde Allâh'a (c.c) hamd ve istiğfar etmemiz emrolundu, dediler. Bazıları ise hiçbir şey söylemeyip sustular. Hz. Ömer (r.a) bana:

-Ey Abbasoğlu! Sende mi böyle söylüyorsun? dedi. Ben de:

-Hayır, dedim. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.a): 'Ya ne diyorsun?' dedi. Ben de:

-O, Resûlullâh'ın (s.a.v) ecelidir ve bunu Allah Tealâ kendisine bildirerek "Allâh'ın (c.c) nusreti ve fetih gelince (o, senin ecelinin alâmetidir), hemen Rabbini hamd ile tesbih et ve ondan mağfiret dile, şüphesiz ki, O tevbeleri çok kabul edendir." Buyurmuştur, dedim. Hz. Ömer'de (r.a): Ben de vallahi bu sûre hakkında senin söylediğini biliyorum, dedi."

Buhârî'nin rivayet ettiği bu kıssa, İbni Abbas' ın (r.a) anlayış derecesinin kuvvetli olduğuna, görüşünün inceliğine delâlet eder.

Resulullah sallallahu aleyhi ve selemin Kendisi için özel dua etmiştir. Bu duanın bereketiyle Kur'anın inceliklerine vakıf olmuştur.

“Allahım! Ona hikmeti öğret.”

“Allahım! Onu dinde fakih eyle ve ona tefsir ilmini nasip buyur.”

Abdullah ibni Abbas r.a, dört halife ile birlikte olduğundan, onların verdiği hükümlere muttali olmuş,onlardan çok istifade etmiştir.

İbni Uyeyne derki: ‘Ashab arasında İbni Ab bas, tabiinde Şa’bi, tebei tabiinde İbrahim Nehai, zamanlarının en büyük fukahasındandır.’

Ashabı kiram, Kur'anın manalarını anlamakta ona müracaat ederlerdi. Onun bulunduğu mecliste başkaları Kur'ana mana vermekten çekinirdi.

İbni Abbas r.a. 1660 hadisi şerif rivayet etmiştir. Ondan, tefsirle alakalı pek çok rivayet yapılmıştır. Hicretten 3 sene evvel doğmuş, 68 tarihinde Taif'te 72 yaşında vefat etmiştir radiyellahü anh.

ABDULLÂH BİN ABBAS'IN (r.a) HOCALARI

Abdullâh bin Abbas'ın (r.a), Resûlullâh'tan (s.a.v) sonra en çok ilim aldığı ve kendisinin yetişmesinde en açık tesirleri görülen hocaları, Ömer bin Hattab (r.a), Ubeyy bin Ka'b (r.a) Ali bin Ebi Talip (r.a) ve Zeyd bin Sabit'tir (r.a).

ABDULLÂH BİN ABBAS'IN (r.a) TALEBELERİ

İbni Abbas'tan (r.a), tabiinden bir çok kimseler ilim aldılar. Onun tefsirini ve bol ilmini nakleden meşhur talebeleri, Said bin Cübeyr, Mücahid bin Cebr el-Harzemî, Tavus bin Keysân el-Yemanî, İkrime Mevlâ İbn-i Abbas, Atâ bin Ebû Rebah'dır. Bunlar İbni Abbas'ın (r.a) tefsir hakkındaki görüşünü bize nakleden belli başlı talebeleridir. -Allâh Tealâ (c.c) hepsinden razı olsun-